

Tomasz Turek

Wewnętrzna struktura organizacyjna regionalnych izb obrachunkowych

Konsekwencją decentralizacji administracji publicznej, a także decentralizacji finansów publicznych jest zasada samodzielności oraz mieszcząca się w tym pojęciu samodzielność finansowa jednostek samorządu terytorialnego. Jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania, które zmierzają wprost do zaspokajania zbiorowych potrzeb społeczności lokalnych. Realizacja powierzonych jednostkom samorządu terytorialnego zadań jest możliwa tylko wtedy, gdy zostaną one wyposażone w odpowiednie środki finansowe. Dla prawidłowego funkcjonowania sfery samorządowej podstawowe znaczenie ma ukształtowanie podstaw prawnych systemu finansów publicznych, gwarantujących realizację postawionych przed jednostkami samorządowymi celów. Właściwe ukształtowanie i wykorzystywanie instrumentów zasilania finansowego odgrywa decydującą rolę w realizacji zasady samodzielności samorządu.

Kontrola gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego jest bardzo ważnym elementem, który pozwala zapewnić prawidłowość ich funkcjonowania. Kontrola taka nie powinna być traktowana jako ograniczenie kompetencji, a tym samym samodzielności samorządu terytorialnego, gdyż zadaniem kontroli prowadzonej przez organy kontroli zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej jest zapewnienie prawidłowości dysponowania publicznymi środkami finansowymi.

Dla prawidłowej realizacji funkcji kontroli finansowej nad samorządem terytorialnym, obok kontroli wewnętrznej, podstawowe znaczenie ma sprawna i kompetentna, nacechowana fachowością kontrola zewnętrzna. Sprawowana przez regionalne izby obrachunkowe¹ kontrola jest procesem bardzo ważnym dla prawidłowego funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Kontrolę regionalnych izb obrachunkowych traktować należy bądź jako działalność samoistną, mającą na celu porównanie rzeczywistości ze stanem założonym, wyciągnięcie wniosków i wskazanie uchybień oraz sposobów ich usunięcia, bądź też jako działanie o charakterze służebnym lub sygnalizacyjnym dla ewentualnych działań nadzorczych izby.

¹ Ustawa z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jedn. DzU z 2001 r., Nr 55, poz. 577, z późn. zm.).

Wewnętrzna struktura organizacyjna regionalnych izb obrachunkowych została przy-
porządkowana realizowanym przez nie zadaniom i odgrywa ważną rolę w zapewnieniu
sprawnego przebiegu procesu kontroli. W ramach tej struktury można wyróżnić:

- 1) składy orzekające,
- 2) wydział kontroli gospodarki finansowej,
- 3) wydział informacji, analiz i szkoleń,
- 4) biuro regionalnej izby obrachunkowej.

Do kompetencji działających w regionalnych izbach obrachunkowych składów orze-
kających należy wydawanie opinii w sprawach określonych zarówno w ustawie o regional-
nych izbach obrachunkowych, jak i w innych ustawach. Składy orzekające regionalnych
izb obrachunkowych złożone są z trzech członków kolegium izby. Wyznaczanie składów
orzekających należy do kompetencji prezesa izby, natomiast pracę składów organizują
oraz ustalają tryb postępowania ich przewodniczący. Wyznaczone składy mogą również
odbywać posiedzenia poza siedzibą izby.

Składy orzekające wydają opinie w sprawach określonych w art. 13 ustawy o regional-
nych izbach obrachunkowych, do których należą:

- 1) opinie o możliwości spłaty pożyczki lub kredytu, wydawane na wniosek
pożyczkodawcy lub kredytodawcy,
- 2) opinie o możliwości sfinansowania deficytu budżetowego oraz prognozy
kształtowania się długu publicznego, o których mowa w art. 115 ustawy o finan-
sach publicznych,
- 3) opinie o przedkładanych projektach budżetów jednostek samorządu terytorial-
nego wraz z informacjami o stanie mienia jednostek samorządu terytorialnego
i objaśnieniami,
- 4) opinie o przedkładanych przez zarządy powiatów, województw oraz przez wój-
tów (burmistrzów, prezydentów miast) informacjach o przebiegu wykonania
budżetu za pierwsze półrocze,
- 5) opinie o przedkładanych przez zarządy powiatów, województw oraz przez wój-
tów (burmistrzów, prezydentów miast) sprawozdaniach z wykonania budżetu
wraz z odrębnymi sprawozdaniami z wykonania planów finansowych zadań
z zakresu administracji rządowej, przekazanych ustawowo,
- 6) opinie o sprawozdaniach jednostek samorządu terytorialnego z wykonania pla-
nów finansowych zadań publicznych z zakresu administracji rządowej wykony-
wanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- 7) opinie o sprawozdaniach z wykonania planów finansowych zadań publicznych
wynikających z porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
- 8) opinie o wnioskach komisji rewizyjnych organów stanowiących jednostek sa-
morządu terytorialnego w sprawie absolutorium,
- 9) rozpatrywanie spraw dotyczących powiadomień przez skarbnika (głównego
księgowego budżetu jednostki samorządu terytorialnego) o przypadkach doko-
nania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika, zgodnie z odrębnymi
ustawami,
- 10) rozpatrywanie innych spraw określonych w odrębnych ustawach.

Ustawa o finansach publicznych przewiduje, iż w przypadku ubiegania się przez jed-
nostkę samorządu terytorialnego o udzielenie kredytu lub pożyczki, a także w przypadku
zamiaru emisji przez jednostkę samorządu terytorialnego papierów wartościowych, regio-

nalna izba obrachunkowa, na wniosek jednostki samorządu terytorialnego, wydaje opinie o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych (art. 49 ust. 2 ufp). Powyższa opinia jest przekazywana przez jednostkę samorządu terytorialnego podmiotowi udzielającemu pożyczki lub kredytu oraz podawana jest do wiadomości podmiotom, do których kierowana jest oferta nabycia papierów wartościowych.

Także na podstawie art. 115 ustawy o finansach publicznych regionalne izby obrachunkowe przedstawiają opinie w sprawach:

- a) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego przez jednostki samorządu terytorialnego,
- b) prawidłowości załączonej do budżetu prognozy kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy dotyczących uchwalania i wykonywania budżetów lat następnych.

Wskazane opinie powinny być opublikowane w terminie miesiąca od dnia przekazania uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego do regionalnej izby obrachunkowej, w trybie przewidzianym dla opublikowania uchwały budżetowej. Natomiast w przypadku negatywnej opinii regionalnej izby obrachunkowej wymagana jest odpowiednia uchwała jednostki samorządu terytorialnego.

Od opinii wydanych przez skład orzekający w sytuacjach określonych w art. 13 urlo oraz na podstawie innych ustaw służy odwołanie do kolegium izby. Odwołanie od opinii wskazanych w punktach 3 – 7 rozpatrywane jest przez kolegium izby, nie później jednak niż w terminie 14 dni od daty jego wniesienia (art. 20 ust. 2 urlo). W przypadku opiniowania wniosków komisji rewizyjnych organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego w sprawie absolutorium, izby wydają opinie w terminie 14 dni. Uchwały składów orzekających zapadają większością głosów, muszą zawierać uzasadnienie oraz zostać podpisane przez przewodniczącego składu.

Omawiając kompetencje składów orzekających do wydawania opinii w trybie art. 13 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych oraz na podstawie innych ustaw, rozstrzygnąć należy kwestię, jaki jest ich charakter prawny. Podkreślić należy, że opinie te stanowią specyficzny instrument pośredniego oddziaływania izb na realizację części zadań jednostek samorządu terytorialnego w tych przypadkach, kiedy brak jest podstaw prawnych dla stosowania klasycznych środków nadzoru, a typowe działania kontrolne są niewystarczające². Ponieważ wydawane opinie nie są klasycznym środkiem nadzoru, powstaje pytanie, czy mieszczą się one w dyspozycji przykładowo art. 89 ustawy o samorządzie gminnym. Artykuł ten w ustępie 1 stanowi, iż jeżeli prawo uzależnia ważność rozstrzygnięcia organu gminy od jego zatwierdzenia, uzgodnienia lub zaopiniowania przez inny organ, zajęcie stanowiska przez ten organ powinno nastąpić nie później niż w ciągu 14 dni od daty doręczenia tego rozstrzygnięcia lub jego projektu lub w terminie 30 dni, jeżeli zatwierdzenie, uzgodnienie lub zaopiniowanie wymagane jest od organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. Natomiast zgodnie z ustępem 2, jeżeli organy, o których mowa wyżej, nie zajmą stanowiska w sprawie, rozstrzygnięcie uważa się za przyjęte w brzmieniu przedłożonym przez gminę, z upływem terminów odpowiednio 14- lub 30-dniowego.

² Z. Janku, *Charakter prawny opinii wydawanych przez składy orzekające regionalnej izby obrachunkowej. (W nawiązaniu do zakresu stosowania art. 89 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym)*, „Finanse Komunalne” 1994, nr 2, s. 10.

W przypadku uznania, iż opinie wydawane przez składy orzekające wypełniają dyspozycję art. 89 uosg, podlegałyby one zaskarżeniu do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Negatywne stanowisko w zakresie dopuszczalności skargi na opinie regionalnej izby obrachunkowej zajął Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z dnia 5 listopada 1997 roku³. W uzasadnieniu Naczelny Sąd Administracyjny podniósł, iż o odrzuceniu skargi na uchwałę kolegium regionalnej izby obrachunkowej w przedmiocie wyrażenia opinii przesądził fakt, że „nie dotyczy ona aktu lub czynności, które w myśl przepisów art. 16 i następnych ustawy z 11 maja 1995 o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (DzU Nr 74, poz. 368 z późn. zm.) oraz przepisów art. 89 i art. 91 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (tekst jednolity: DzU z 1996 r. Nr 13, poz. 74 z późn. zm.) podlegałyby kontroli Naczelnego Sądu Administracyjnego. Opinie zamieszczone w uchwałach będących przedmiotem skargi formułują w istocie ocenę badanego stanu rzeczy. Nie stanowią tym samym formy władczej ingerencji w sferę działalności komunalnej, a co najwyżej służą realizacji funkcji kontrolnej regionalnych izb obrachunkowych”.

Podobne stanowisko prezentuje Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z dnia 29 września 1995 roku⁴, w którym stwierdza, że zaskarżona w sprawie uchwała kolegium regionalnej izby obrachunkowej podtrzymująca stanowisko składu orzekającego w przedmiocie negatywnej opinii wydanej na podstawie art. 13 pkt 5 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych „nie jest rozstrzygnięciem nadzorczym, jak również opinią w sprawie rozstrzygnięcia organu gminy (o której mowa w art. 89 ust. 1 ustawy o samorządzie terytorialnym), zatem na uchwałę wydaną na podstawie art. 13 pkt 5 urlo skarga do NSA nie przysługuje”.

Wydanie opinii przez skład orzekający na podstawie ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, a także innych ustaw należy do katalogu zadań realizowanych przez izby. Zadania te obejmują między innymi wydawanie opinii w sprawach dotyczących gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Opinie te powinny być traktowane jako informacja, stanowisko regionalnej izby obrachunkowej w konkretnej sprawie, które nie prowadzą do zmiany istniejącego stanu rzeczy. Opinie te nie są wiążące dla ich adresatów, a jedynie dostarczają wskazówek, które są konieczne dla prawidłowego wykonywania ustawowych zadań przez jednostki samorządu terytorialnego.

Brak wiążącego charakteru wydawanych przez składy orzekające opinii znajduje potwierdzenie chociażby w treści art. 21 ust. 1 urlo, z którego wynika, że wydanie przez izbę negatywnej opinii o projekcie budżetu jednostki samorządu terytorialnego nie wstrzymuje procedury uchwalania budżetu, jednakże zarząd jednostki samorządu terytorialnego obowiązany jest przed uchwaleniem budżetu przedstawić tę opinię organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego wraz z odpowiedzią na zawarte w niej zarzuty. Podobnie nie ma wiążącego charakteru negatywna opinia regionalnej izby obrachunkowej o sprawozdaniu z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz planu finansowego wykonywanych zadań z zakresu administracji rządowej, gdyż jedynie zobowiązuje ona organ wykonawczy do przedłożenia jej organowi stanowiącemu, wraz z odpowiedzią na zawarte w niej zarzuty (art. 21 ust. 3 urlo). W przy-

³ Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 5 listopada 1997 roku (sygn. akt III SA 1155/97), „Finanse Komunalne” 1998, nr 2, s. 63 i nast.

⁴ Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 29 września 1995 roku (sygn. akt SA /Gd 2062/95), „Finanse Komunalne” 1996, nr 1, s. 67 – 68.

padku negatywnej opinii o sprawozdaniach z wykonania planów finansowych zadań publicznych wynikających z porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego prezes regionalnej izby obrachunkowej przekazuje organom stanowiącym tych jednostek (art. 21 ust. 4 urio). O wydaniu negatywnych opinii o przedkładanych przez zarządy jednostek samorządu terytorialnego sprawozdaniach z wykonania budżetu wraz z odrębnymi sprawozdaniami z wykonania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej, przekazanych ustawowo oraz o sprawozdaniach jednostek samorządu terytorialnego z wykonania planów finansowych zadań publicznych z zakresu administracji rządowej wykonywanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, prezes regionalnej izby obrachunkowej informuje właściwego wojewodę i ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Ponieważ wydanie opinii, a także ich treść nie stanowią podstawy ingerencji w działalność jednostek samorządu terytorialnego, w związku z tym nie można traktować ich jako środka nadzoru o charakterze uprzednim. Tak więc opinie składów orzekających, jak również uchwały kolegium izby w sprawie odwołań od przedmiotowych opinii nie rozstrzygają w sposób władczy o prawach i obowiązkach stron, a tym samym nie wykazują konkretnych cech decyzji administracyjnych. Wyrażają one jedynie ocenę określonych faktów i mogą ewentualnie sygnalizować pewne nieprawidłowości tym organom, które podejmować będą działania nadzorcze. W przeciwieństwie do decyzji administracyjnych, wydanie opinii czy podjęcie uchwały przez kolegium izby nie prowadzi do wiążącego ustalenia konsekwencji prawnych, a ponadto ich wydanie nie jest objęte określonym postępowaniem wyjaśniającym czy dowodowym⁵.

Merytoryczne zadania izby określone w ustawie realizują wydziały:

- 1) kontroli gospodarki finansowej,
- 2) informacji, analiz i szkoleń.

Zadaniem wydziału kontroli gospodarki finansowej jest prowadzenie kontroli realizacji dochodów i wydatków budżetowych podmiotów wymienionych w art. 1 ust. 2 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych. Osobą odpowiedzialną za organizację, pracę i nadzorowanie wydziału jest jego naczelnik. Wydział przeprowadza kontrole kompleksowe (obejmujące całokształt gospodarki finansowej kontrolowanego podmiotu), problemowe (obejmujące wybrane zagadnienia w jednej lub kilku jednostkach kontrolowanych) i doraźne, w tym kontrole sprawdzające, podejmowane w razie potrzeby. Podstawą dla prowadzenia kontroli kompleksowych i problemowych jest sporządzony w każdej izbie plan kontroli oraz imienne upoważnienie wystawione przez prezesa izby. Należy mocno zaakcentować, że działalność kontrolna powinna być zawsze połączona z instruktażem w zakresie prawidłowej interpretacji przepisów obowiązującego prawa i jego stosowania w praktyce. Wydział kontroli zobowiązany jest do zabezpieczenia i udostępnienia kolegium izby wszelkich dokumentów związanych z przeprowadzonymi czynnościami kontrolnymi. Wystąpienia pokontrolne wraz z wnioskami po podpisaniu przez prezesa izby naczelnik przekazuje jednostkom kontrolowanym. Wydział kontroli gospodarki finansowej zobowiązany jest także do opracowania projektu planu kontroli oraz sprawozdania z działalności kontrolnej.

⁵ G. Flis, *Głosa do postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z 29 września 1995 roku*, „Finanse Komunalne” 1996, nr 1, s. 69.

Pracę wydziału informacji, analiz i szkoleń organizuje i nadzoruje jego naczelnik. Zadania wydziału zostały określone w paragrafie 8 rozporządzenia prezesa Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2000 r.⁶ i obejmują:

- 1) przygotowywanie ramowego planu pracy izby,
- 2) opracowywanie sprawozdań z wykonania rocznego ramowego planu pracy izby,
- 3) przygotowywanie projektów uchwał, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, tj. w innych sprawach określonych w odrębnych przepisach,
- 4) przygotowywanie informacji, o których mowa w paragrafie 2 pkt 5 – 7 rozporządzenia⁷,
- 5) organizowanie i prowadzenie szkoleń w zakresie przepisów regulujących gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego,
- 6) doradztwo w zakresie praktycznego stosowania przepisów w bieżącej gospodarce finansowej,
- 7) przekazywanie informacji o zmianach w przepisach prawnych mających wpływ na prowadzenie prawidłowej gospodarki finansowej w jednostkach samorządu terytorialnego,
- 8) upowszechnianie informacji wynikających ze sprawowania kontrolnej funkcji przez izbę.

Ponadto do zadań wydziału zaliczyć należy gromadzenie wszelkich danych, a także prowadzenie niezbędnej dokumentacji oraz aktualizowanie informacji dotyczących gospodarki finansowej podmiotów podlegających kontroli i nadzorowi izb.

Działalność informacyjna wydziału związana jest również z opracowaniem danych obejmujących realizację ustawowych zadań regionalnej izby obrachunkowej, przekazywanych następnie przez prezesa izby uprawnionym do tego instytucjom i organom administracji rządowej. Ważnym zadaniem informacyjnym jest upowszechnianie innych informacji, które są rezultatem konkretnych działań nadzorczych i kontrolnych izby. Zakres działalności analitycznej obejmuje opracowywanie analiz problemowych, zarówno zbiorczych, jak i jednostkowych, dotyczących budżetów tych podmiotów, które wymienia w art. 1 ustawa o regionalnych izbach obrachunkowych. Realizując zadania szkoleniowe, wydział organizuje szkolenia odnośnie do aktualnie obowiązujących przepisów prawa dotyczących gospodarki finansowej, zagadnień dotyczących finansów komunalnych, gospodarowania mieniem czy prowadzenia gospodarki komunalnej. Ponadto wydział powinien

⁶ Rozporządzenie prezesa Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2000 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania (DzU Nr 3, poz. 34).

⁷ Informacje te przygotowywane są dla prezesa regionalnej izby obrachunkowej, który następnie:

1) informuje wojewodę i ministra właściwego do spraw finansów publicznych o negatywnych opiniach z przebiegu wykonania za I półrocze i za rok budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminom oraz zadań z zakresu administracji rządowej wykonywanej przez powiaty i województwa samorządowe na podstawie odrębnych ustaw,

2) przekazuje prezesowi Rady Ministrów i właściwym organom uchwały zawierające informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach w zakresie danych dotyczących naliczania subwencji i rozliczeń dotacji celowych na zadania własne i zlecone gminom oraz dotacji z zakresu administracji rządowej, wykonywane przez powiaty i województwa samorządowe na podstawie odrębnych ustaw,

3) przekazuje ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej sprawozdanie z wykonania budżetu oraz ramowego planu pracy regionalnej izby obrachunkowej.

prowadzić instruktaż i doradztwo w zakresie praktycznego stosowania przepisów prawa oraz ich wpływu na prawidłową gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, obsługę administracyjną izby zapewnia biuro izby. Biuro realizuje swoje zadania za pomocą wyodrębnionych zespołów, dzięki czemu możliwe jest zapewnienie kompleksowej obsługi spraw kadrowych i administracyjnych izby. Na czele biura izby stoi kierownik, który koordynuje i nadzoruje jego pracę. Ponadto kierownik ponosi szczególną odpowiedzialność za:

- 1) przygotowywanie wszelkich dokumentów związanych ze sprawami kadrowymi,
- 2) wdrażanie w życie obowiązujących w izbie przepisów, zarządzeń i regulaminów oraz ich egzekwowanie,
- 3) przestrzeganie tajemnicy państwowej i służbowej przez pracowników izby.

Pierwszym zespołem, jaki można wyodrębnić w strukturze biura, jest zespół, który realizuje zadania z zakresu kancelaryjno-biurowego. Powinien on zabezpieczyć prawidłowe zorganizowanie obiegu dokumentów, prowadzić archiwum akt, w tym bibliotekę. Również na tym zespole spoczywa odpowiedzialność za gospodarowanie pieczęciami, tablicami i drukami urzędowymi izby. Do zadań drugiego zespołu pracowniczego należy prowadzenie całokształtu spraw osobowych, obsługa socjalna pracowników i ich rodzin, gospodarowanie funduszem wynagrodzeń oraz przeprowadzanie szkoleń wstępnych i kontrola badań lekarskich. Trzecim zespołem jest zespół gospodarczy, który prowadzi gospodarkę lokalową, przeprowadza wszelkie remonty i adaptacje. Do jego zadań należy także zabezpieczenie mienia, jego inwentaryzacja i ewidencja oraz działalność inwestycyjna, w tym również zaopatrzenie materiałowo-techniczne.

Ponadto obsługę finansowo-księgową i prawną izby zapewniają główny księgowy oraz radcy prawni. Do zadań księgowości należy w szczególności:

- 1) prowadzenie rachunkowości i gospodarki finansowej izby zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) prawidłowe i zgodne z założonym planem kont księgowanie wydatków izby,
- 3) kontrola legalności dokumentów księgowych oraz sprawdzanie rachunków i faktur pod względem formalno-rachunkowym,
- 4) prowadzenie rozliczeń z właściwym bankiem i organami podatkowymi,
- 5) kompleksowa obsługa kasowa izby (w tym terminowe regulowanie zobowiązań izby),
- 6) sukcesywne sporządzanie sprawozdań finansowych z wykonania budżetu.

Radca prawny zobowiązany jest do opiniowania projektów aktów wewnętrznych izby, regulujących jej działalność. Obowiązkiem radcy prawnego jest informowanie prezesa izby o zmianach w obowiązującym stanie prawnym, a także współpraca z wydziałem informacji, analiz i szkoleń przy realizacji zadań izby w zakresie informacyjnym, szkoleniowym i doradczym. Bardzo ważnym zakresem działania radcy prawnego jest występowanie w charakterze pełnomocnika izby w postępowaniu sądowym.

Procesy kontrolne podejmowane względem jednostek samorządu terytorialnego, dotyczące gospodarki finansowej, muszą uwzględniać podstawową dla systemu finansów lokalnych zasadę samodzielności finansowej samorządu. Działanie regionalnych izb obrachunkowych jako szczególnych organów kontroli, zapewnia realizację tej zasady, gdyż są

to organy wyspecjalizowane, funkcjonujące w określonym zakresie niezależnie od administracji rządowej. Regionalne izby obrachunkowe nie powinny być postrzegane jako instytucje ograniczające uprawnienia i samodzielność jednostek samorządu terytorialnego. Podstawowym zadaniem izby, jako organu kontroli zewnętrznej, jest sprawdzanie realizacji zasad, które obowiązują jednostki samorządu terytorialnego w sferze dysponowania publicznymi środkami pieniężnymi. Działalność regionalnych izb obrachunkowych jest wyrazem dążenia do zbudowania racjonalnego systemu finansów publicznych, a także jego sprawnego kontrolowania. Rzetelna, profesjonalna kontrola gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego prowadzona przez regionalne izby obrachunkowe, jak również powierzenie im zadań informacyjno-szkoleniowych w zakresie gospodarki finansowej, przyczynia się do stabilnego i prawidłowego działania samorządu terytorialnego.